

Samling af Afgørelser

DOMSTOLENS DOM (Fjerde Afdeling)

20. juni 2024*

»Præjudiciel forelæggelse – retligt samarbejde på det civilretlige område – forældreansvar – forordning (EF) nr. 2201/2003 – artikel 10 og 11 – kompetence i sager om ulovlig fjernelse af et barn – barnets sædvanlige opholdssted i en medlemsstat før den ulovlige fjernelse – procedure for tilbagegivelse mellem et tredjeland og en medlemsstat – begrebet »anmodning om tilbagegivelse« – Haagerkonventionen af 25. oktober 1980 om de civilretlige virkninger af internationale barnebortførelser«

I sag C-35/23 [Greislzel]¹,

angående en anmodning om præjudiciel afgørelse i henhold til artikel 267 TEUF, indgivet af Oberlandesgericht Frankfurt am Main (den regionale appeldomstol i Frankfurt am Main, Tyskland) ved afgørelse af 16. januar 2023, indgået til Domstolen den 25. januar 2023, i sagen

Far

mod

Mor,

procesdeltagere:

Barnet L,

Avocate,

har

DOMSTOLEN (Fjerde Afdeling),

sammensat af afdelingsformanden, C. Lycourgos, og dommerne O. Spineanu-Matei, J.-C. Bonichot, S. Rodin og L.S. Rossi (refererende dommer),

generaladvokat: M. Campos Sánchez-Bordona,

justitssekretær: fuldmægtig N. Mundhenke,

på grundlag af den skriftlige forhandling og efter retsmødet den 7. december 2023,

* Processprog: tysk.

¹ – Den foreliggende sags navn er et vedtaget navn. Det svarer ikke til et navn på en part i sagen.

efter at der er afgivet indlæg af:

- faren ved Rechtsanwältin A. Hamerak og T. von Plehwe,
- den tyske regering ved J. Möller, M. Hellmann, R. Kanitz og J. Simon, som befuldmægtigede,
- den polske regering ved B. Majczyna, M. Kozak og S. Żyrek, som befuldmægtigede,
- Europa-Kommissionen ved C. Vollrath og W. Wils, som befuldmægtigede,

og efter at generaladvokaten har fremsat forslag til afgørelse i retsmødet den 8. februar 2024, afsagt følgende

Dom

- 1 Anmodningen om præjudiciel afgørelse vedrører fortolkningen af artikel 10 og 11 i Rådets forordning (EF) nr. 2201/2003 af 27. november 2003 om kompetence og om anerkendelse og fuldbyrdelse af retsafgørelser i ægteskabssager og i sager vedrørende forældreansvar og om ophævelse af forordning (EF) nr. 1347/2000 (EUT 2003, L 338, s. 1, berigtiget i EUT 2015, L 249, s. 30).
- 2 Anmodningen er blevet indgivet i forbindelse med en tvist mellem på den ene side en tysk statsborger, der er bosiddende i Schweiz, og som er far til det mindreårige barn L, og på den anden side barnets mor vedrørende forældreansvaret over for dette barn.

Retsforskrifter

Haagerkonventionen af 1980

- 3 Det fremgår af præamblen til konventionen om de civilretlige virkninger af internationale barnebortførelser, indgået i Haag den 25. oktober 1980 (herefter »Haagerkonventionen af 1980«), at denne konvention har til formål at »beskytte børn på internationalt plan mod de skadelige virkninger af ulovlig bortførelse eller tilbageholdelse og at etablere fremgangsmåder for at sikre, at børnene umiddelbart tilbagegives til den stat, hvor de har bopæl, samt at sikre beskyttelse af samværsret«.
- 4 Konventionens artikel 6, stk. 1, har følgende ordlyd:
»Enhver kontraherende stat skal udpege en centralmyndighed til at udføre de opgaver, som efter konventionen pålægges sådanne myndigheder.«
- 5 Den nævnte konventions artikel 8, stk. 1, bestemmer:
»Enhver person, institution eller anden myndighed, som gør gældende, at et barn er blevet bortført eller tilbageholdt i strid med forældremyndigheden, kan anmode enten centralmyndigheden i den stat, hvor barnet har bopæl, eller centralmyndigheden i enhver anden kontraherende stat om bistand til at sikre, at barnet tilbagegives.«

6 Konventionens artikel 12, stk. 1, er sålydende:

»Hvis et barn er blevet ulovligt bortført eller tilbageholdt som angivet i artikel 3, og hvis der, da sagen blev indledt ved den judicielle eller administrative myndighed i den kontraherende stat, hvor barnet befinder sig, er gået mindre end [ét] år fra den dag, da den ulovlige bortførelse eller tilbageholdelse fandt sted, skal den pågældende myndighed bestemme, at barnet straks skal gives tilbage.«

7 Artikel 13 i Haagerkonventionen af 1980 fastsætter:

»Uanset bestemmelserne i den foregående artikel har den judicielle eller administrative myndighed i modtagerstaten ikke pligt til at bestemme, at barnet skal tilbagegives, hvis den person, institution eller anden myndighed, som modsætter sig tilbagegivelsen, godtgør at:

- a) den person, institution eller anden myndighed, som drog omsorg for barnets person, ikke faktisk udøvede forældremyndigheden, da bortførelsen eller tilbageholdelsen fandt sted, eller havde samtykket i eller efterfølgende affundet sig med bortførelsen eller tilbageholdelsen; eller
- b) der er en alvorlig risiko for, at tilbagegivelsen vil udsætte barnet for fysisk eller psykisk skade eller på anden måde sætte barnet i en situation, som det ikke bør tåle.

[...]«

8 Artikel 34 i Haagerkonventionen af 1980 bestemmer:

»[...] [D]enne konvention [skal] ikke begrænse anvendelsen af en international overenskomst, som er gældende imellem oprindelsesstaten og modtagerstaten, [...] som har til formål at sikre tilbagegivelse af et barn, som ulovligt er blevet bortført eller tilbageholdt, eller at tilrettelægge samværsret.«

Forordning nr. 2201/2003

9 12., 17. og 18. betragtning til forordning nr. 2201/2003 er affattet på følgende måde:

»(12) De kompetenceregler, der fastsættes i denne forordning for sager vedrørende forældreansvar, er udformet under hensyntagen til barnets bedste og bygger navnlig på kriteriet om nærhed. Dette betyder, at kompetencen først og fremmest bør tilfalde retterne i den medlemsstat, hvor barnet har sit sædvanlige opholdssted, undtagen i visse situationer, hvor barnets opholdssted ændres, eller hvor indehaverne af forældreansvar har aftalt andet.

[...]

(17) I tilfælde af ulovlig fjernelse eller tilbageholdelse af et barn bør tilbagegivelsen af barnet bringes i stand uden opsættelse, og med henblik herpå bør Haagerkonventionen af [...] 1980 fortsat anvendes som suppleret af bestemmelserne i denne forordning, særlig artikel 11. Retterne i den medlemsstat, som barnet ulovligt er blevet fjernet til, eller hvor barnet ulovligt tilbageholdes, bør kunne modsætte sig en tilbagegivelse i konkrete, behørigt begrundede tilfælde. En sådan afgørelse bør dog kunne erstattes af en senere afgørelse truffet af retten i den medlemsstat, hvor barnet havde sit sædvanlige opholdssted før den ulovlige fjernelse eller tilbageholdelse. Indebærer sidstnævnte retsafgørelse, at

barnet skal gives tilbage, skal dette ske, uden at der må kræves nogen særlig procedure for anerkendelse og fuldbyrdelse af afgørelsen i den medlemsstat, hvor det fjernede eller tilbageholdte barn befinder sig.

- (18) Har en ret i medfør af artikel 13 i Haagerkonventionen af 1980 bestemt, at et barn ikke skal gives tilbage, bør den underrette den kompetente ret eller centralmyndigheden i den medlemsstat, hvor barnet havde sit sædvanlige opholdssted før den ulovlige fjernelse eller tilbageholdelse. Hvis den pågældende ret endnu ikke har fået sagen forelagt, bør den eller centralmyndigheden underrette parterne. Denne forpligtelse bør ikke være til hinder for, at centralmyndigheden også underretter relevante offentlige myndigheder i overensstemmelse med national lovgivning.«
- 10 Forordningens artikel 2 med overskriften »Definitioner« har følgende ordlyd:
- »I denne forordning forstås ved:
- [...]
- 7) »forældreansvar«: alle de rettigheder og pligter vedrørende barnets person eller formue, som er tilkendt en fysisk eller juridisk person ved en retsafgørelse, eller som en sådan person har som følge af loven eller en gyldig aftale. Betegnelsen omfatter navnlig forældremyndighed og samværsret
- [...]
- 9) »forældremyndighed«: navnlig rettigheder og pligter vedrørende omsorgen for et barns person og særlig retten til at bestemme, hvor barnet skal bo
- [...]
- 11) »ulovlig fjernelse eller tilbageholdelse af et barn«: et barns fjernelse eller tilbageholdelse:
- a) når denne strider mod en forældremyndighed, som er tilkendt ved en retsafgørelse, eller som består som følge af loven eller en aftale, der er gyldig i henhold til lovgivningen i den medlemsstat, hvor barnet havde sit sædvanlige opholdssted umiddelbart før fjernelsen eller tilbageholdelsen, og
- b) for så vidt denne forældremyndighed faktisk blev udøvet, i fællesskab eller alene, da fjernelsen eller tilbageholdelsen fandt sted, eller ville være blevet udøvet, hvis ikke fjernelsen eller tilbageholdelsen var sket. Forældremyndigheden anses for at blive udøvet i fællesskab, når en af indehaverne af forældreansvar ikke i henhold til en retsafgørelse eller som følge af loven kan bestemme, hvor barnet skal bo, uden samtykke fra en anden indehaver af forældreansvar.«
- 11 Forordning nr. 2201/2003 indeholder kapitel II, der har overskriften »Kompetence«, og som i afdeling 2 med overskriften »Forældreansvar« indeholder forordningens artikel 8-15.
- 12 Forordningens artikel 8, som har overskriften »Generel kompetence«, fastsætter:
- »1. Kompetencen til at træffe afgørelse om spørgsmål vedrørende forældreansvar over for et barn ligger hos retterne i den medlemsstat, hvor barnet har sit sædvanlige opholdssted på det tidspunkt, hvor sagen anlægges.

2. Stk. 1 finder anvendelse med forbehold af artikel 9, 10 og 12.«

- 13 Den nævnte forordnings artikel 10 med overskriften »Kompetence i sager om barnebortførelse« bestemmer:

»I tilfælde af ulovlig fjernelse eller tilbageholdelse af et barn bevarer retterne i den medlemsstat, hvor barnet havde sit sædvanlige opholdssted umiddelbart før den ulovlige fjernelse eller tilbageholdelse, deres kompetence, indtil barnet har fået sædvanligt opholdssted i en anden medlemsstat, og

- a) hver forældremyndighedsindehavende person, institution eller anden myndighed har affundet sig med fjernelsen eller tilbageholdelsen, eller
- b) barnet har boet i denne anden medlemsstat i et tidsrum af mindst ét år, efter at den forældremyndighedsindehavende person, institution eller anden myndighed har fået eller burde have fået kendskab til barnets opholdssted, og barnet er faldet til i sine nye omgivelser, forudsat at en af følgende betingelser er opfyldt:
 - i) [D]er er ikke inden et år efter, at indehaveren af forældremyndigheden har fået eller burde have fået kendskab til barnets opholdssted, fremsat nogen anmodning om tilbagegivelse over for de kompetente myndigheder i den medlemsstat, hvortil barnet er fjernet, eller hvor det tilbageholdes[.]
 - ii) [I]ndehaveren af forældremyndigheden har trukket sin anmodning om tilbagegivelse tilbage, og der er ikke indgivet en ny anmodning inden for det tidsrum, der er omhandlet i nr. i)[.]
 - iii) [E]n sag anlagt ved en ret i den medlemsstat, hvor barnet havde sit sædvanlige opholdssted umiddelbart før den ulovlige fjernelse eller tilbageholdelse, er afsluttet i henhold til artikel 11, stk. 7[.]
 - iv) [D]er er af en ret i den medlemsstat, hvor barnet havde sit sædvanlige opholdssted umiddelbart før den ulovlige fjernelse eller tilbageholdelse, truffet en afgørelse om forældremyndighed, som ikke indebærer tilbagegivelse af barnet.«

- 14 Artikel 11 i forordning nr. 2201/2003, der har overskriften »Tilbagegivelse af barnet«, er sålydende:

»1. Når en forældremyndighedsindehavende person, institution eller anden myndighed anmoder de kompetente myndigheder i en medlemsstat om at træffe afgørelse på grundlag af Haagerkonventionen af [1980] med henblik på at opnå tilbagegivelse af et barn, som ulovligt er blevet fjernet til eller ulovligt tilbageholdes i en anden medlemsstat end den medlemsstat, hvor barnet havde sit sædvanlige opholdssted umiddelbart før den ulovlige fjernelse eller tilbageholdelse, finder stk. 2-8 anvendelse.

[...]

6. Har en ret i medfør af artikel 13 i Haagerkonventionen af 1980 bestemt, at et barn ikke skal tilbagegives, fremsender den straks, enten direkte eller gennem den pågældende medlemsstats centralmyndighed, en genpart af retsafgørelsen samt af de relevante dokumenter, herunder navnlig en udskrift af retsbogen, til den kompetente ret eller centralmyndigheden i den medlemsstat, hvor barnet havde sit sædvanlige opholdssted umiddelbart før den ulovlige fjernelse eller tilbageholdelse, som fastsat i national lovgivning. Alle de nævnte dokumenter skal være retten i hænde inden en måned efter, at afgørelsen om ikke at tilbagegive barnet er truffet.

7. Medmindre en af parterne allerede har anlagt sag ved retterne i den medlemsstat, hvor barnet havde sit sædvanlige opholdssted umiddelbart før den ulovlige fjernelse eller tilbageholdelse, underretter den ret eller centralmyndighed, der modtager de i stk. 6 omhandlede oplysninger, parterne og opfordrer dem til at indgive indlæg til retten i overensstemmelse med national lovgivning inden tre måneder regnet fra datoen for underretningen af parterne, således at retten kan tage stilling til forældremyndigheden over barnet.

Med forbehold af denne forordnings regler for kompetence afslutter retten sagen, hvis den ikke har modtaget indlæg inden fristens udløb.

8. Uanset om det i medfør af artikel 13 i Haagerkonventionen af 1980 er blevet bestemt, at et barn ikke skal tilbagegives, er en senere retsafgørelse, der beordrer barnet tilbagegivet, truffet af en ret, der har kompetence i medfør af denne forordning, eksigibel i henhold til kapitel III, afdeling 4, for at sikre tilbagegivelse af barnet.«

- 15 Forordningens artikel 60 med overskriften »Forholdet til visse multilaterale konventioner« er affattet på følgende måde:

»Denne forordning har i forbindelserne mellem medlemsstaterne forrang for følgende konventioner, for så vidt disse vedrører spørgsmål, der er omfattet af denne forordning:

[...]

e) Haagerkonventionen af [1980].«

Twisten i hovedsagen og de præjudicielle spørgsmål

- 16 L blev født i Schweiz i november 2014 og har dobbelt tysk og polsk statsborgerskab. Hendes far, som er tysk statsborger, har siden juni 2013 boet i Schweiz på grund af sit arbejde, mens hendes mor, der er polsk statsborger, fra januar 2015 til april 2016 boede sammen med sin datter i Frankfurt am Main (Tyskland), som er den by, hvor L's forældre indgik ægteskab.
- 17 Fra januar 2015 til april 2016 besøgte faren regelmæssigt moren og L i Tyskland.
- 18 I maj 2015 imødekom Office suisse des migrations (den schweiziske migrationsmyndighed) den af faren indgivne ansøgning om familiesammenføring, hvorefter moren blev meddelt en midlertidig opholdstilladelse i Schweiz, som var gyldig indtil den 31. december 2019.
- 19 Den 9. april 2016 flyttede moren og L til Polen. I denne forbindelse framelde moren hele familien i Frankfurt am Main, idet hun oplyste farens adresse i Schweiz. I sommeren 2016 søgte moren stillinger i Schweiz. Hun har siden november 2016 arbejdet i Polen.
- 20 I begyndelsen besøgte faren sin ægtefælle og sin datter i Polen. Fra april 2017 nægtede moren imidlertid faren at udøve sin ret til samvær med deres datter. Hun meldte sidstnævnte ind i en børnehave i Polen uden farens samtykke. I slutningen af maj 2017 meddelte moren faren, at hun ville blive i Polen med deres datter.

- 21 Den 7. juli 2017 indgav faren via den schweiziske centralmyndighed, dvs. Office fédéral de la justice (forbundsjustitskontoret) i Bern, en anmodning om tilbagegivelse af barnet til Schweiz på grundlag af Haagerkonventionen af 1980.
- 22 Ved afgørelse af 8. december 2017 gav Sąd Rejonowy dla Krakowa-Nowej Huty w Krakowie (retten i første instans i Krakow-Nowa Huta i Krakow, Polen) afslag på denne anmodning med den begrundelse, at faren havde givet et tidsubestemt samtykke til morens og deres datters flytning til Polen. Desuden fandt den nævnte retsinstans, at der i tilfælde af dette barns tilbagegivelse forelå en alvorlig risiko for barnets tarv som omhandlet i artikel 13, stk. 1, litra b), i Haagerkonventionen af 1980, idet faren havde erkendt at have udøvet vold mod moren én gang.
- 23 Den af faren iværksatte appel til prøvelse af den nævnte afgørelse blev afvist af Sąd Okręgowy w Krakowie (den regionale domstol i Krakow, Polen) ved afgørelse af 17. april 2018.
- 24 Den 27. september 2017 indledte moren en skilsmisssag i Polen. I oktober 2017 frameldte hun ligeledes L i kommunen X i Schweiz.
- 25 Ved afgørelse af 5. juni 2018 tildelte Sąd Okręgowy w Krakowie (den regionale domstol i Krakow) foreløbigt moren forældremyndigheden over L og fastsatte farens underholdspligt. Den forelæggende ret har anført, at faren i 2022 besøgte barnet i Polen i henhold til en retsafgørelse truffet i denne medlemsstat.
- 26 Faren forfulgte ikke yderligere en anden anmodning om tilbagegivelse af barnet på grundlag af Haagerkonventionen af 1980, som han den 29. juni 2018 havde indgivet til Bundesamt für Justiz (forbundsjustitskontor) i Bonn (Tyskland).
- 27 Ved stævning af 12. juli 2018, der blev indgivet til Amtsgericht Frankfurt am Main (byretten i Frankfurt am Main, Tyskland), nedlagde faren påstand om tildeling af eneforældremyndigheden over barnet, ret til at bestemme barnets bopæl og tilbagegivelse af barnet til dets hjem i Schweiz fra tidspunktet for afgørelsens ikrafttrædelse.
- 28 Faren gjorde gældende, at barnets forældre i 2015 havde aftalt, at de i fremtiden ville bo med L i Schweiz. I april 2016 besluttede moren at slutte sig til sine forældre i Polen for en begrænset periode. Faren gav samtykke hertil, forudsat at opholdet blev begrænset til to eller tre år. Det blev aftalt, at barnet senest fra november 2017 skulle gå i børnehave i Schweiz.
- 29 Moren modsatte sig de nævnte påstande. Hun gjorde gældende, at faren havde givet samtykke til flytningen til Polen og havde bidraget til opnåelsen af et polsk pas i dette land. Der forelå derimod hverken en aftale om en tidsbegrænset flytning til Polen eller en aftale om at flytte til Schweiz.
- 30 Ved afgørelse af 3. juni 2019 afviste Amtsgericht Frankfurt am Main (byretten i Frankfurt am Main) farens påstand om, at han skulle tildeles eneforældremyndigheden over barnet, med den begrundelse, at denne retsinstans ikke havde international kompetence til at træffe afgørelse herom.
- 31 Faren har iværksat appel til prøvelse af den nævnte afgørelse ved Oberlandesgericht Frankfurt am Main (den regionale appeldomstol i Frankfurt am Main, Tyskland), idet han i det væsentlige har gjort gældende, at de tyske retters kompetence følger af artikel 11, stk. 6, i forordning nr. 2201/2003, sammenholdt med denne artikels stk. 7, og af denne forordnings artikel 10.

- 32 I denne henseende har den forelæggende ret for det første anført, at L på tidspunktet for farens indgivelse af stævningen i første instans, dvs. den 12. juli 2018, havde sit sædvanlige opholdssted i Polen, således at de tyske retters kompetence ikke kan støttes på artikel 8, stk. 1, i forordning nr. 2201/2003.
- 33 Hvad for det andet angår de nævnte retters kompetence, som ifølge faren følger af artikel 10 og 11 i forordning nr. 2201/2003, er den forelæggende ret af den opfattelse, at disse artikler skal fortolkes samlet, og den forelæggende ret har anført, at de nævnte artikler kun finder anvendelse i forbindelserne mellem medlemsstaterne. Den er derfor af den opfattelse, at de krav, der følger af artikel 11 i forordning nr. 2201/2003, og som vedrører iværksættelse af procedurer i henhold til Haagerkonventionen af 1980, ikke finder anvendelse i den tilbagegivelsessag, der blev indledt på farens anmodning den 7. juli 2017 via forbundsjustitskontoret i Bern, og med hvilken det tilsigtedes at opnå tilbagegivelse af barnet til Schweiz, eftersom Det Schweiziske Forbund ikke er bundet af forordning nr. 2201/2003.
- 34 Den forelæggende ret er følgelig af den opfattelse, at den polske retsinstans efter afslaget på anmodningen om tilbagegivelse ingen grund havde til at handle i overensstemmelse med den nævnte forordnings artikel 11, stk. 6 og 7, og til at underrette de tyske retter eller den tyske centralmyndighed om afgørelsen om, at barnet ikke skulle tilbagegives. Den forelæggende ret har endvidere anført, at den anden anmodning om tilbagegivelse, som faren indgav til forbundsjustitskontoret i Bonn kort før indgivelsen af hans anmodning om eneforældremyndighed, der ligger til grund for den foreliggende sag, ikke kan danne grundlag for bevarelsen af den retslige kompetence i henhold til forordningens artikel 10, eftersom faren ikke forfulgte denne anmodning om tilbagegivelse yderligere.
- 35 For det tredje er den forelæggende ret af den opfattelse, at for det tilfælde, at artikel 10 i forordning nr. 2201/2003 skulle finde anvendelse i den foreliggende sag, er betingelserne for anvendelse af denne forordnings artikel 10, litra b), nr. i) – som fastsætter, at retterne i den medlemsstat, hvor barnet havde sit sædvanlige opholdssted umiddelbart før den ulovlige fjernelse eller tilbageholdelse bevarer deres kompetence – som udgangspunkt ikke opfyldt. Mens faren har gjort gældende, at barnet blev ulovligt fjernet til Polen i maj 2017, indgav han nemlig først sin anmodning om forældremyndighed den 12. juli 2018, således at den i forordningens artikel 10, litra b), nr. i), fastsatte frist på et år ikke er overholdt. Denne frist ville imidlertid være overholdt, hvis den begyndte at løbe på det tidspunkt, hvor barnet ifølge sin far burde have gået i børnehave i Schweiz, dvs. fra november 2017.
- 36 Den forelæggende ret har dog anført, at den redegørelse for de faktiske omstændigheder, som faren har fremlagt i denne henseende inden for rammerne af den foreliggende sag, adskiller sig fra den redegørelse, som han fremlagde under den sag, der blev anlagt i henhold til Haagerkonventionen af 1980. Spørgsmålet er derfor, om faren er afskåret fra at fremlægge nye faktiske omstændigheder med hensyn til det nøjagtige tidspunkt for den ulovlige fjernelse, og om de bevisbyrderegler, der gælder i sager anlagt i henhold til denne konvention, kan overføres til den foreliggende sag. Den forelæggende ret hælder til den opfattelse, at den ikke er bundet af den afgørelse om anmodningen om tilbagegivelse, som blev afsagt i henhold til den nævnte konvention, og at den skal vurdere modsigelserne i farens redegørelse for de faktiske omstændigheder.
- 37 Endelig har den forelæggende ret for det fjerde anført, at i tilfælde af afslag på tilbagegivelse af barnet i henhold til artikel 13 i Haagerkonventionen af 1980 tilskynder reglerne i artikel 11, stk. 6-8, i forordning nr. 2201/2003 til at anlægge sag om forældremyndigheden over barnet ved

retterne i den medlemsstat, hvor barnet havde sit sædvanlige opholdssted umiddelbart før den ulovlige fjernelse eller tilbageholdelse. I modsætning til, hvad faren har gjort gældende, er den forelæggende ret imidlertid af den opfattelse, at anvendelsen af bestemmelserne i nævnte artikel 11 nødvendigvis forudsætter, at der gennemføres en procedure i henhold til Haagerkonventionen af 1980 mellem to medlemsstater, som er bundet af forordning nr. 2201/2003, hvilket ikke er tilfældet i den foreliggende sag.

- 38 På denne baggrund har Oberlandesgericht Frankfurt am Main (den regionale appeldomstol i Frankfurt am Main) besluttet at udsætte sagen og forelægge Domstolen følgende præjudicielle spørgsmål:

»Er reguleringsmekanismen i artikel 10 og 11 i forordning [nr. 2201/2003] begrænset til sager i det indbyrdes forhold mellem EU-medlemsstater?

Konkret:

- 1) Finder [...] artikel 10 [i forordning nr. 2201/2003] anvendelse med den konsekvens, at retterne i den hidtidige opholds[medlems]stat bevarer deres kompetence, hvis barnet før fjernelsen havde sit sædvanlige opholdssted i en EU-medlemsstat (Tyskland), og sagen om tilbagegivelse i henhold til Haagerkonventionen af 1980 blev ført mellem en EU-medlemsstat (Polen) og et tredjeland (Schweiz), og tilbagegivelse af barnet blev afslået i denne sag?

Såfremt det første spørgsmål besvares bekræftende:

- 2) Hvilke krav skal der i forbindelse med [...] artikel 10, litra b), [nr. i), i forordning nr. 2201/2003] stilles til godtgørelsen af den fortsatte kompetence [hos retterne i den medlemsstat, i hvilken barnet havde sit tidligere sædvanlige opholdssted]?
- 3) Finder [...] artikel 11, stk. 6-8, [i forordning nr. 2201/2003] også anvendelse ved gennemførelse af en tilbagegivelsessag i henhold til Haagerkonventionen af 1980 i forholdet mellem et tredjeland og en EU-medlemsstat som tilflugtsstat, såfremt barnet før fjernelsen havde sit sædvanlige opholdssted i en anden EU-medlemsstat?«

Om de præjudicielle spørgsmål

Det første spørgsmål

- 39 Det fremgår af fast retspraksis, at det som led i den samarbejdsprocedure mellem de nationale retter og Domstolen, som er indført ved artikel 267 TEUF, tilkommer denne at give den nationale ret et hensigtsmæssigt svar, som sætter den i stand til at afgøre den tvist, der verserer for den. Ud fra dette synspunkt påhviler det Domstolen efter omstændighederne at omformulere de spørgsmål, den forelægges (dom af 30.1.2024, Direktor na Glavna direktsia »Natsionalna politzia« pri MVR – Sofia, C-118/22, EU:C:2024:97, præmis 31 og den deri nævnte retspraksis).
- 40 I det foreliggende tilfælde udspringer det første spørgsmål af den omstændighed, at anvendelsen af artikel 10 i forordning nr. 2201/2003 ifølge den forelæggende ret er betinget af, at der mellem to medlemsstater iværksættes en procedure for tilbagegivelse af barnet indledt i henhold til Haagerkonventionen af 1980, således som denne procedure suppleres af bestemmelserne i forordningens artikel 11. For så vidt som faren forud for tvisten i den foreliggende sag indledte en

procedure om tilbagegivelse af barnet via centralmyndigheden i Det Schweiziske Forbund – som er et tredjeland, om hvilket det er ubestridt, at det ikke er bundet af forordning nr. 2201/2003 – er den forelæggende ret af den opfattelse, at hverken bestemmelserne i nævnte artikel 11 eller følgelig bestemmelserne i forordningens artikel 10 finder anvendelse i hovedsagen.

- 41 På denne baggrund ønsker den forelæggende ret oplysninger om, hvorvidt de tyske retter har bevaret deres kompetence i deres egenskab af retter i den medlemsstat, hvor barnet havde sit sædvanlige opholdssted umiddelbart før den ulovlige fjernelse eller tilbageholdelse.
- 42 Det følger heraf, at den forelæggende ret med det første spørgsmål nærmere bestemt ønsker oplyst, om artikel 10, litra b), nr. i), i forordning nr. 2201/2003 skal fortolkes således, at denne bestemmelse ophører med at finde anvendelse alene af den grund, at der blev rettet henvendelse til en centralmyndighed i et tredjeland med henblik på at gennemføre en procedure for tilbagegivelse af et barn i henhold til Haagerkonventionen af 1980, og at denne procedure ikke førte til en tilbagegivelse.
- 43 Uden at sætte spørgsmålstegn ved, om dette spørgsmål kan antages til realitetsbehandling, har den polske regering gjort gældende, at nævnte artikel 10 ikke finder anvendelse på tvisten i hovedsagen, for så vidt som en polsk retsinstans forkastede L's fars påstand om at træffe kendelse om tilbagegivelse af hans barn i henhold til Haagerkonventionen af 1980, idet den fastslog, at en ulovlig fjernelse eller tilbageholdelse af dette barn ikke havde fundet sted.
- 44 I denne henseende er det tilstrækkeligt at fastslå, at en afgørelse fra en ret i en medlemsstat om afslag på en anmodning om tilbagegivelse i henhold til Haagerkonventionen af 1980 ikke udelukker, således som det bekræftes af artikel 11, stk. 8, i forordning nr. 2201/2003, at en ret i en anden medlemsstat kan anse sig for at have kompetence på grundlag af denne forordnings artikel 10.
- 45 På baggrund af denne præcisering skal det bemærkes, at det af artikel 8, stk. 1, i forordning nr. 2201/2003 følger, at den generelle kompetence til at træffe afgørelse om spørgsmål vedrørende forældreansvar er tillagt retterne i den medlemsstat, hvor barnet har sit sædvanlige opholdssted på det tidspunkt, hvor sagen anlægges. På grund af deres geografiske nærhed er disse retter nemlig generelt bedst egnede til at vurdere, hvilke foranstaltninger der skal træffes af hensyn til barnets bedste (dom af 14.7.2022, CC (Flytning af barnets sædvanlige opholdssted til et tredjeland), C-572/21, EU:C:2022:562, præmis 27 og den deri nævnte retspraksis).
- 46 I henhold til den nævnte forordnings artikel 8, stk. 2, finder denne generelle kompetence imidlertid anvendelse »med forbehold af artikel 9, 10 og 12« i forordningen.
- 47 Artikel 10 i forordning nr. 2201/2003 fastsætter, at retterne i den medlemsstat, på hvis område barnet havde sit sædvanlige opholdssted umiddelbart før den ulovlige fjernelse eller tilbageholdelse, bevarer deres kompetence, indtil barnet har fået sædvanligt opholdssted i en anden medlemsstat.
- 48 Overdragelse af kompetence til denne anden medlemsstats retter er undergivet den i litra a) i nævnte artikel 10 fastsatte betingelse om, at en forældremyndighedsindehavende person har givet samtykke til denne fjernelse eller tilbageholdelse, eller de betingelser, der er fastsat i litra b) i nævnte artikel 10. I henhold til nævnte litra b) er det et krav, at barnet for det første har boet i denne medlemsstat i et tidsrum af mindst ét år, efter at den forældremyndighedsindehavende person, institution eller anden myndighed har fået eller burde have fået kendskab til barnets

opholdssted, at barnet for det andet er faldet til i sine nye omgivelser, og at barnet for det tredje opfylder en af de øvrige fire betingelser, som er fastsat i denne bestemmelses nr. i)-iv). Den i bestemmelsens nr. i) foreskrevne betingelse fastsætter, at der ikke inden et år efter, at indehaveren af forældremyndigheden har fået eller burde have fået kendskab til barnets opholdssted, er »fremsat nogen anmodning om tilbagegivelse over for de kompetente myndigheder i den medlemsstat, hvortil barnet er fjernet, eller hvor det tilbageholdes«.

- 49 Det skal i øvrigt bemærkes, at det af artikel 11, stk. 1, i forordning nr. 2201/2003 fremgår, at når en forældremyndighedsindehavende person anmoder de kompetente myndigheder i en medlemsstat om at træffe afgørelse på grundlag af Haagerkonventionen af 1980 med henblik på at opnå tilbagegivelse af et barn, som ulovligt er blevet fjernet til eller ulovligt tilbageholdes i en anden medlemsstat end den medlemsstat, hvor barnet havde sit sædvanlige opholdssted umiddelbart før den ulovlige fjernelse eller tilbageholdelse, finder stk. 2-8 i nævnte artikel 11 anvendelse.
- 50 Det fremgår klart af ordlyden af nævnte artikel 11, at denne bestemmelse kun finder anvendelse, når der mellem medlemsstater er blevet indledt en procedure om tilbagegivelse af et barn, som er blevet fjernet eller tilbageholdes ulovligt, i henhold til Haagerkonventionen af 1980.
- 51 Der er imidlertid intet i ordlyden eller opbygningen af den nævnte forordnings artikel 10 eller i de formål, der forfølges med forordningen, som gør det muligt at lægge til grund, at den specielle kompetenceregulering, der er fastsat i nævnte artikel 10, og som principielt består i bevarelsen af kompetencen hos retterne i den medlemsstat, hvor barnet havde sit sædvanlige opholdssted umiddelbart før den ulovlige fjernelse eller tilbageholdelse, bliver uanvendelig, fordi en tilbagegivelsesprocedure i henhold til Haagerkonventionen af 1980 er blevet indledt mellem et tredjeland og en medlemsstats centralmyndigheder eller domstole uden at føre til en tilbagegivelse.
- 52 Det skal nemlig for det første bemærkes, at den kompetenceregulering, som er fastsat i artikel 10 i forordning nr. 2201/2003, er støttet på en »ulovlig fjernelse eller tilbageholdelse af et barn«, hvilket i henhold til denne forordnings artikel 2, nr. 11), forstås som en fjernelse eller tilbageholdelse, der foretages i strid med en forældremyndighed, som er tilkendt ved en retsafgørelse, eller som består som følge af loven eller en aftale, der er gyldig i henhold til lovgivningen i den medlemsstat, hvor barnet havde sit sædvanlige opholdssted umiddelbart før denne fjernelse, og for så vidt som denne forældremyndighed faktisk blev udøvet, alene eller i fællesskab, da fjernelsen eller tilbageholdelsen fandt sted, eller ville være blevet udøvet, hvis ikke fjernelsen eller tilbageholdelsen var sket (jf. i denne retning dom af 2.8.2021, A, C-262/21 PPU, EU:C:2021:640, præmis 44).
- 53 Denne definition af ulovlig fjernelse eller tilbageholdelse af et barn begrænser sig således til at henvise til en af forældreansvarsindehavernes tilsidesættelse af forældremyndigheden i henhold til lovgivningen i den medlemsstat, hvor barnet havde sit sædvanlige opholdssted umiddelbart før denne fjernelse eller tilbageholdelse. Den afhænger derfor ikke af, om indehaveren af forældremyndigheden – nødvendigvis efterfølgende og eventuelt – indleder en på Haagerkonventionen af 1980 støttet sag om tilbagegivelse af barnet.
- 54 En sådan fortolkning bekræftes af det formål, der forfølges med artikel 10 i forordning nr. 2201/2003, og som består i at forhindre at give ophavsmanden til den ulovlige bortførelse af barnet en processuel fordel som følge af, at retterne i den medlemsstat, hvor barnet havde sit sædvanlige opholdssted umiddelbart før denne bortførelse, automatisk ville miste deres

kompetence med den begrundelse alene, at barnet nu har sædvanligt ophold i en anden medlemsstat med ophavsmanden til bortførelsen (jf. i denne retning dom af 13.7.2023, TT (Ulovlig fjernelse af barnet), C-87/22, EU:C:2023:571, præmis 36 og den deri nævnte retspraksis).

- 55 For det andet skal det bemærkes, at mens artikel 10, litra b), med henblik på at bringe kompetencen hos retterne på barnets tidligere sædvanlige opholdssted til ophør henviser til, at der ikke må være fremsat nogen anmodning om tilbagegivelse til de kompetente myndigheder i den medlemsstat, på hvis område barnet er blevet fjernet eller tilbageholdes ulovligt, specificerer denne bestemmelse på ingen måde, at en sådan anmodning skal være fremsat i henhold til Haagerkonventionen af 1980, og den udelukker heller ikke, at den kan være fremsat via en centralmyndighed i et tredjeland.
- 56 Derimod ville den forudsætning, som den forelæggende ret har lagt til grund, indebære, at den forældreansvarsindehaver, hvis forældremyndighed er blevet tilsidesat som omhandlet i den nævnte forordnings artikel 2, nr. 11), forpligtes til at påberåbe sig bestemmelserne i Haagerkonventionen af 1980 med henblik på at anmode om tilbagegivelse af det pågældende barn.
- 57 Det skal imidlertid for det første bemærkes, at de nævnte bestemmelser i overensstemmelse med artikel 60 i forordning nr. 2201/2003 ikke har forrang for forordningens bestemmelser i forbindelserne mellem medlemsstaterne med hensyn til spørgsmål, der er omfattet af denne forordning (jf. i denne retning dom af 13.7.2023, TT (Ulovlig fjernelse af barnet), C-87/22, EU:C:2023:571, præmis 58).
- 58 For det andet er påstanden om, at der er en forpligtelse til at påberåbe sig bestemmelserne i Haagerkonventionen af 1980 med henblik på at anmode om tilbagegivelse af et barn, som er genstand for en international bortførelse, allerede blevet forkastet af Domstolen i dom af 19. september 2018, C.E. og N.E. (C-325/18 PPU og C-375/18 PPU, EU:C:2018:739, præmis 49 og 51). Således som det fremgår af konventionens artikel 34, kan en tilbagegivelsesprocedure nemlig støttes på andre regler eller andre aftalebestemmelser, herunder bilaterale. I denne henseende præciserede Domstolen ligeledes i den nævnte doms præmis 53, at en indehaver af forældreansvar kan anmode om anerkendelse og fuldbyrdelse, i overensstemmelse med bestemmelserne i kapitel III i forordning nr. 2201/2003, af en afgørelse om forældreansvar og tilbagegivelse af børn, der er udstedt af en kompetent ret i henhold til denne forordnings kapitel II, afdeling 2, selv om den pågældende ikke har fremsat en anmodning om tilbagegivelse på grundlag af Haagerkonventionen af 1980.
- 59 Den omstændighed alene, at den forælder, hvis forældremyndighed er blevet tilsidesat, uden positivt udfald og via et tredjelands centralmyndighed har indledt en procedure i henhold til Haagerkonventionen af 1980, hvorunder der er blevet nedlagt påstand om tilbagegivelse af det ulovligt fjernede eller tilbageholdte barn, og som efterfølgende er blevet overdraget til de kompetente myndigheder i en medlemsstat, er derfor uden betydning for anvendelsen i en sådan situation af den i artikel 10 i forordning nr. 2201/2003 fastsatte kompetenceregulering.
- 60 For det tredje – og i modsætning til, hvad den forelæggende ret har gjort gældende – er dom af 24. marts 2021, MCP (C-603/20 PPU, EU:C:2021:231), hvorved Domstolen fastslog, at den nævnte forordnings artikel 10 ikke finder anvendelse i en situation, hvor et barn på tidspunktet for indgivelsen af anmodningen om forældreansvar havde opnået sit sædvanlige opholdssted i et tredjeland efter at være blevet bortført til dette land, uden relevans for den ovenstående

fortolkning. Det er nemlig ubestridt i hovedsagen, at den hævdede ulovlige fjernelse fandt sted mellem to medlemsstater, hvilken situation faktisk er omfattet af denne bestemmelses anvendelsesområde.

- 61 Endelig kan det for det fjerde, og i modsætning til, hvad den tyske regering har gjort gældende, ikke tiltrædes – eftersom forordning nr. 2201/2003 ikke fastsætter noget i denne henseende – at anvendelsen af den i forordningens artikel 10 fastsatte regel om retternes kompetence i sager vedrørende forældreansvar er underlagt anvendelsen af processuelle regler som de i forordningens artikel 11, stk. 6 og 7, fastsatte regler, hvis hovedformål er at regulere fremsendelsen af oplysninger vedrørende en afgørelse om ikke-tilbagegivelse, der er blevet vedtaget i henhold til artikel 13 i Haagerkonventionen af 1980, og som skal meddeles den kompetente ret i den medlemsstat, hvor barnet havde sit sædvanlige opholdssted umiddelbart før den ulovlige fjernelse eller tilbageholdelse, og at fastlægge fremgangsmåden for underretning om disse oplysninger (jf. i denne retning dom af 9.1.2015, RG, C-498/14 PPU, EU:C:2015:3, præmis 46).
- 62 Henset til disse betragtninger skal det første spørgsmål besvares med, at artikel 10, litra b), nr. i), i forordning nr. 2201/2003 skal fortolkes således, at denne bestemmelse ikke ophører med at finde anvendelse alene af den grund, at der blev rettet henvendelse til en centralmyndighed i et tredjeland med henblik på at gennemføre en procedure for tilbagegivelse af et barn i henhold til Haagerkonventionen af 1980, og at denne procedure ikke førte til en tilbagegivelse.

Det andet spørgsmål

- 63 Med det andet spørgsmål ønsker den forelæggende ret generelt oplyst, hvilke betingelser der skal være opfyldt for at fastslå, at retterne i den medlemsstat, hvor barnet havde sit sædvanlige opholdssted umiddelbart før den ulovlige fjernelse eller tilbageholdelse, har bevaret deres kompetence.
- 64 Det fremgår af den begrundelse og de faktiske omstændigheder, som er anført i anmodningen om præjudiciel afgørelse, at dette spørgsmål nærmere bestemt vedrører to punkter, der bl.a. vedrører begrebet »anmodning om tilbagegivelse« som omhandlet i den nævnte forordnings artikel 10, litra b), nr. i). For det første er den forelæggende ret af den opfattelse, at den anmodning om tilbagegivelse, som L's far indgav den 7. juli 2017, ikke udgør en »anmodning om tilbagegivelse« som omhandlet i nævnte artikel 10, litra b), nr. i), da formålet hermed var at opnå tilbagegivelse af barnet til et tredjeland, nemlig Det Schweiziske Forbund. For det andet er den nævnte ret af den opfattelse, at den anmodning om forældremyndighed, som faren indgav den 12. juli 2018, kan sidestilles med en »anmodning om tilbagegivelse« som omhandlet i nævnte artikel 10, litra b), nr. i). Den har imidlertid anført, at denne anmodning blev indgivet efter den i bestemmelsen fastsatte frist på et år, hvis begyndelsestidspunktet for denne frist viser sig at være identisk med den, der fandt anvendelse i forbindelse med den anmodning om tilbagegivelse, som blev indgivet den 7. juli 2017, henset til det af faren hævdede. I denne sammenhæng ønsker den forelæggende ret ligeledes oplyst, om indehaveren af forældremyndigheden er beføjet til at fremlægge oplysninger, der er nye i forhold til dem, som den pågældende gjorde gældende i forbindelse med den nævnte procedure, og hvilke bevisbyrdere regler der gælder i denne henseende.
- 65 Henset til disse præciseringer, og henset til den praksis fra Domstolen, hvortil der er blevet henvist i nærværende doms præmis 39, skal det andet spørgsmål omformuleres således, at den forelæggende ret nærmere bestemt ønsker oplyst, om artikel 10, litra b), nr. i), i forordning nr. 2201/2003 skal fortolkes således, at begrebet »anmodning om tilbagegivelse« i denne bestemmelses forstand omfatter en anmodning om tilbagegivelse af barnet til en anden stat end

den medlemsstat, hvor barnet havde sit sædvanlige opholdssted umiddelbart før den ulovlige fjernelse eller tilbageholdelse, eller en anmodning om forældremyndighed over barnet, der er indgivet til retterne i denne medlemsstat. Såfremt dette spørgsmål besvares bekræftende, ønsker den forelæggende ret oplyst dels, om indehaveren af forældremyndigheden med henblik på at godtgøre, at denne har indgivet en anmodning om tilbagegivelse inden for den i nævnte bestemmelse fastsatte frist, er beføjet til at fremlægge oplysninger, der er nye i forhold til de oplysninger, som den pågældende gjorde gældende under den i henhold til Haagerkonventionen af 1980 førte procedure, dels, om bevisbyrdereglerne er identiske med dem, der finder anvendelse inden for rammerne af den nævnte procedure.

- 66 Hvad for det første angår spørgsmålet om, hvorvidt en anmodning om tilbagegivelse af et barn til en stat, herunder til et tredjeland, der ikke er den medlemsstat, hvor barnet havde sit sædvanlige opholdssted umiddelbart før den ulovlige fjernelse eller tilbageholdelse, er omfattet af artikel 10, litra b), nr. i), i forordning nr. 2201/2003, således som bl.a. Kommissionen har gjort gældende, skal det fastslås, at denne forordning ikke specificerer, hvad der skal forstås ved »anmodning om tilbagegivelse«.
- 67 Det fremgår af fast retspraksis, at der ved fortolkningen af en EU-retlig bestemmelse ikke blot skal tages hensyn til dennes ordlyd, men ligeledes til den sammenhæng, hvori den indgår, og til de mål, der forfølges med den ordning, som den udgør en del af (jf. i denne retning dom af 13.7.2023, TT (Ulovlig fjernelse af barnet), C-87/22, EU:C:2023:571, præmis 39 og den deri nævnte retspraksis).
- 68 I denne henseende bemærkes indledningsvis, at der ikke er noget i ordlyden af artikel 10 i forordning nr. 2201/2003, som gør det muligt at drage den slutning, at udtrykket »anmodning om tilbagegivelse« henviser til et andet søgsmål end det, hvorved en person anmoder om, at et barn vender tilbage til den medlemsstat, på hvis område barnet havde sit sædvanlige opholdssted umiddelbart før den ulovlige fjernelse eller tilbageholdelse.
- 69 Hvad dernæst angår den sammenhæng, hvori den nævnte forordnings artikel 10 indgår, skal det bemærkes, at denne artikel fastsætter en speciel kompetenceregulering i forhold til den generelle regel, som er fastsat i forordningens artikel 8, stk. 1. Artikel 10 fastsætter således de omstændigheder, hvorunder kompetencen hos retterne i den medlemsstat, hvor barnet havde sit sædvanlige opholdssted umiddelbart før den ulovlige fjernelse eller tilbageholdelse, bevares eller omvendt overdrages til retterne i den medlemsstat, hvor barnet har fået sædvanligt opholdssted efter en ulovlig fjernelse eller tilbageholdelse.
- 70 Det er derfor logisk og i overensstemmelse med opbygningen af de i forordning nr. 2201/2003 fastsatte kompetenceregler i sager vedrørende forældreansvar, at den i forordningens artikel 10 omhandlede »anmodning om tilbagegivelse« for det første skal indgives til de kompetente myndigheder i den medlemsstat, til hvis område barnet er blevet fjernet ulovligt, og hvor barnet befinder sig fysisk, og at formålet med denne anmodning for det andet er at opnå tilbagegivelse af barnet til den medlemsstat, på hvis område det havde sit sædvanlige opholdssted umiddelbart før den ulovlige fjernelse, og hvis retter – således som Domstolen allerede har fastslået – på grund af deres geografiske nærhed generelt er bedst egnede til at vurdere de foranstaltninger, der skal træffes i dette barns interesse (jf. i denne retning dom af 13.7.2023, TT (Ulovlig fjernelse af barnet), C-87/22, EU:C:2023:571, præmis 33 og den deri nævnte retspraksis). En anmodning om, at barnet bringes til en anden stat, som desuden er et tredjeland, på hvis område barnet ikke havde sit sædvanlige opholdssted, før det blev fjernet ulovligt, er ikke i overensstemmelse med denne logik.

- 71 Endelig bekræftes denne fortolkning af formålet med forordning nr. 2201/2003. Forordningen har nemlig til formål at modvirke børnebortførelser mellem staterne og i tilfælde af bortførelse at opnå, at barnet umiddelbart tilbagegives til den stat, hvor det har sit sædvanlige opholdssted (dom af 19.9.2018, C.E. og N.E., C-325/18 PPU og C-375/18 PPU, EU:C:2018:739, præmis 47).
- 72 I øvrigt har Domstolen for så vidt angår fortolkningen af artikel 11 i forordning nr. 2201/2003 allerede fastslået, at et af formålene med denne bestemmelse er genetableringen af status quo ante, dvs. situationen, som den forelå forud for den ulovlige fjernelse eller tilbageholdelse af barnet (jf. i denne retning dom af 16.2.2023, Rzecznik Praw Dziecka m.fl. (Udsættelse af en afgørelse om tilbagegivelse), C-638/22 PPU, EU:C:2023:103, præmis 69 og den deri nævnte retspraksis).
- 73 Selv om den ved artikel 10 i forordning nr. 2201/2003 indførte kompetence – således som det er blevet fastslået i nærværende doms præmis 51-62 – ikke er betinget af, at der er indledt en tilbagegivelsesprocedure i henhold til Haagerkonventionen af 1980, således som denne procedure suppleres mellem medlemsstaterne af bestemmelserne i forordningens artikel 11, forholder det sig ikke desto mindre således, at genetableringen af status quo ante nødvendigvis udgør et fælles mål for de anmodninger om tilbagegivelse, der er omhandlet i nævnte forordnings artikel 10 og 11.
- 74 Alle disse mål vil derfor blive bragt i fare, såfremt en »anmodning om tilbagegivelse« skulle forstås som en anmodning om at overføre barnet til en stat, på hvis område dette barn ikke havde sit sædvanlige opholdssted umiddelbart før den ulovlige fjernelse eller tilbageholdelse (jf. i denne retning dom af 8.6.2017, OL, C-111/17 PPU, EU:C:2017:436, præmis 38).
- 75 Denne fortolkning understøttes af Haagerkonventionen af 1980. Selv om det nemlig er korrekt, således som Kommissionen har gjort gældende, at konventionens artikel 8, stk. 1, tillader indehaveren af forældremyndigheden at fremsætte en anmodning om tilbagegivelse via centralmyndigheden i enhver kontraherende part, fremgår det imidlertid af præamblen til den nævnte konvention, at konventionens formål er at beskytte børn på internationalt plan mod de skadelige virkninger af ulovlig bortførelse eller tilbageholdelse og at etablere fremgangsmåder for at sikre, at børnene umiddelbart tilbagegives til den stat, hvor de har bopæl (jf. i denne retning dom af 16.2.2023, Rzecznik Praw Dziecka m.fl. (Udsættelse af en afgørelse om tilbagegivelse), C-638/22 PPU, EU:C:2023:103, præmis 64).
- 76 Det følger således af en ordlyds-, sammenhængs- og formålsfortolkning af artikel 10, litra b), nr. i), i forordning nr. 2201/2003, at begrebet »anmodning om tilbagegivelse« i denne bestemmelses forstand betegner en anmodning, hvorved en person anmoder om, at et barn vender tilbage til den medlemsstat, på hvis område barnet havde sit sædvanlige opholdssted umiddelbart før den ulovlige fjernelse eller tilbageholdelse.
- 77 Omvendt udgør en anmodning om, at barnet slutter sig til en af sine forældre i et tredjeland, hvor barnet ikke havde sit sædvanlige opholdssted, umiddelbart før det blev fjernet ulovligt, ikke en »anmodning om tilbagegivelse« som omhandlet i nævnte artikel 10, litra b), nr. i).
- 78 For det andet kan en anmodning om forældremyndighed fremsat over for retterne i den medlemsstat, på hvis område barnet havde sit sædvanlige opholdssted umiddelbart før den ulovlige fjernelse eller tilbageholdelse, ikke anses for at svare til en anmodning om tilbagegivelse som omhandlet i artikel 10, litra b), nr. i), i forordning nr. 2201/2003.

- 79 Således som generaladvokaten i det væsentlige har anført i punkt 61 i forslaget til afgørelse, fremgår det nemlig af den nævnte forordnings artikel 10, litra b), at en anmodning om tilbagegivelse af et barn og en anmodning om tilkendelse af forældremyndigheden over et barn ikke er indbyrdes udskiftelige, idet disse to anmodninger har forskellige funktioner. For det første er en anmodning om tilbagegivelse – i modsætning til en anmodning om opnåelse af forældremyndigheden over et barn, hvilken anmodning nødvendigvis forudsætter en detaljeret undersøgelse af tvistens realitet i sager vedrørende forældreansvar – i sagens natur en hurtig procedure, for så vidt som den har til formål at sikre, således som det fremgår af 17. betragtning til forordning nr. 2201/2003, en tilbagegivelse uden opsættelse af barnet (jf. i denne retning dom af 16.2.2023, *Rzecznik Praw Dziecka m.fl. (Udsættelse af en afgørelse om tilbagegivelse)*, C-638/22 PPU, EU:C:2023:103, præmis 68 og 70). For det andet har Domstolen allerede fastslået, at en afgørelse om tilbagegivelse eller ikke-tilbagegivelse af barnet ikke regulerer spørgsmålet om forældremyndigheden over barnet, idet den manglende mulighed for adgang til en tilbagegivelsesprocedure ikke berører den mulighed, som den forælder, hvis forældremyndighed er blevet tilsidesat, har for at gøre sine rettigheder gældende for så vidt angår realiteten i en sag vedrørende forældreansvar, som indbringes for de kompetente domstole til påkendelse heraf i henhold til bestemmelserne i forordning nr. 2201/2003 (jf. i denne retning dom af 8.6.2017, OL, C-111/17 PPU, EU:C:2017:436, præmis 65 og den deri nævnte retspraksis).
- 80 Eftersom hverken en anmodning om tilbagegivelse af et barn til en stat, på hvis område barnet ikke havde sit sædvanlige opholdssted umiddelbart før den ulovlige fjernelse eller tilbageholdelse, eller en anmodning om forældremyndighed fremsat med hensyn til dette barn kan anses for »anmodning[er] om tilbagegivelse« som omhandlet i artikel 10, litra b), nr. i), i forordning nr. 2201/2003, er det ufornuddent at behandle de spørgsmål, der er nævnt i sidste punktum i nærværende doms præmis 65.
- 81 Henset til ovenstående betragtninger skal det andet spørgsmål besvares med, at artikel 10, litra b), nr. i), i forordning nr. 2201/2003 skal fortolkes således, at begrebet »anmodning om tilbagegivelse« i denne bestemmelses forstand hverken omfatter en anmodning om tilbagegivelse af barnet til en anden stat end den medlemsstat, hvor barnet havde sit sædvanlige opholdssted umiddelbart før den ulovlige fjernelse eller tilbageholdelse, eller en anmodning om forældremyndighed over barnet, der er indgivet til retterne i denne medlemsstat.

Det tredje spørgsmål

- 82 Med det tredje spørgsmål ønsker den forelæggende ret nærmere bestemt oplyst, om artikel 11, stk. 6-8, i forordning nr. 2201/2003 skal fortolkes således, at disse bestemmelser finder anvendelse i forbindelse med gennemførelsen af en procedure om tilbagegivelse af et barn i henhold til Haagerkonventionen af 1980 mellem et tredjeland og en medlemsstat, på hvis område dette barn befinder sig efter en ulovlig fjernelse eller tilbageholdelse, for så vidt som barnet havde sit sædvanlige opholdssted i en anden medlemsstat før fjernelsen.
- 83 Som præciseret i nærværende doms præmis 50 følger det af ordlyden af den nævnte forordnings artikel 11, at i forbindelserne mellem medlemsstaterne finder denne artikel kun anvendelse i kombination med bestemmelserne i Haagerkonventionen af 1980.
- 84 Det følger heraf, således som den tyske og den polske regering samt Kommissionen med rette har gjort gældende, at den oplysnings- og underretningspligt, som er fastsat i nævnte forordnings artikel 11, stk. 6 og 7, samt den eksigible karakter af den afgørelse, der er omhandlet i forordningens artikel 11, stk. 8, ikke finder anvendelse i forbindelse med en procedure om

tilbagegivelse af et barn, som er blevet gennemført mellem en centralmyndighed i et tredjeland og myndighederne i den medlemsstat, hvor barnet befinder sig efter en ulovlig fjernelse eller tilbageholdelse.

- 85 Henset til disse betragtninger skal det tredje spørgsmål besvares med, at artikel 11, stk. 6-8, i forordning nr. 2201/2003 skal fortolkes således, at disse bestemmelser ikke finder anvendelse i forbindelse med gennemførelsen af en procedure om tilbagegivelse af et barn i henhold til Haagerkonventionen af 1980 mellem et tredjeland og en medlemsstat, på hvis område dette barn befinder sig efter en ulovlig fjernelse eller tilbageholdelse.

Sagsomkostninger

- 86 Da sagens behandling i forhold til hovedsagens parter udgør et led i den sag, der verserer for den forelæggende ret, tilkommer det denne at træffe afgørelse om sagsomkostningerne. Bortset fra nævnte parters udgifter kan de udgifter, som er afholdt i forbindelse med afgivelse af indlæg for Domstolen, ikke erstattes.

På grundlag af disse præmisser kender Domstolen (Fjerde Afdeling) for ret:

- 1) Artikel 10, litra b), nr. i), i Rådets forordning (EF) nr. 2201/2003 af 27. november 2003 om kompetence og om anerkendelse og fuldbyrdelse af retsafgørelser i ægteskabssager og i sager vedrørende forældreansvar og om ophævelse af forordning (EF) nr. 1347/2000**

skal fortolkes således, at

denne bestemmelse ikke ophører med at finde anvendelse alene af den grund, at der blev rettet henvendelse til en centralmyndighed i et tredjeland med henblik på at gennemføre en procedure for tilbagegivelse af et barn i henhold til konventionen om de civilretlige virkninger af internationale barnebortførelser, indgået i Haag den 25. oktober 1980, og at denne procedure ikke førte til en tilbagegivelse.

- 2) Artikel 10, litra b), nr. i), i forordning nr. 2201/2003**

skal fortolkes således, at

begrebet »anmodning om tilbagegivelse« i denne bestemmelses forstand hverken omfatter en anmodning om tilbagegivelse af barnet til en anden stat end den medlemsstat, hvor barnet havde sit sædvanlige opholdssted umiddelbart før den ulovlige fjernelse eller tilbageholdelse, eller en anmodning om forældremyndighed over barnet, der er indgivet til retterne i denne medlemsstat.

- 3) Artikel 11, stk. 6-8, i forordning nr. 2201/2003**

skal fortolkes således, at

disse bestemmelser ikke finder anvendelse i forbindelse med gennemførelsen af en procedure om tilbagegivelse af et barn – i henhold til konventionen om de civilretlige virkninger af internationale barnebortførelser, indgået i Haag den 25. oktober 1980 –

mellem et tredjeland og en medlemsstat, på hvis område dette barn befinder sig efter en ulovlig fjernelse eller tilbageholdelse.

Underskrifter